

*Aanvullingen uit het handexemplaar
van Is. Teirlinck*

Aanvullingen uit het handexemplaar van Is. Teirlinck^(*)

A

- Blz. 2 kol. 1 i.v. **Aan**, bij de uitdrukkingen door Dr. W. de Vreese als gallicismen vermeld, toevoegen: *Z'hen twee jaar an* (niet over, *Ndl. Wdb. kol.37*) *dat huis gewerkt*.
- blz. 9 kol. 2 inlassen: **Achterberd**, o. Achterste sluitberd van een wagen of kar. J.
- blz. 9 kol. 2 i.v. **Achterdeel**, aan einde toevoegen: Ook van zaken: *den train - es op zijn achterdeel*.
- blz. 10 kol. 1 i.v. **Achterdrummen**, lees: bedr. st. ww. i.p.v. bedr. zw. ww.
- blz. 10 kol. 1 i.v. **Achtere**, na 7de alinea toevoegen: *Achter*, om. 'k *Ga achter de botere*, ik tracht ze te krijgen, te bekomen, te kopen. *Ge komt zeker achter de rijspap. Ze loopt achter de jongens. 'k Zoek achter e maisen*, enz.
- blz. 10 kol. 1 i.v. **Achtere**, ook toevoegen: *Achterste voeten*, - *pooten* = achtervoeten. Zie MARTIN, *Rein. I*, Aanm. op 3049.
- blz. 11 kol. 2 i.v. **Achterjaar**, als vb. toevoegen: *E goed achterjaar*.
- blz. 13 kol. 1 inlassen: **Achtersteke**, vr. Naaistersterm. Het tegengestelde van *veursteke*: de sterkste naaisterssteek.
- blz. 14 kol. 1 inlassen: **Achttiene**, hoofdtelw. Achttien. *Achttien duust. Achttie'mans. Der zijn der achttiene. Zie Kl. en Vorml.*
- blz. 14 kol. 2 i.v. **Af**, lees r. 10: *doraf* i.p.v. *darof*.
- blz. 14 kol. 2 i.v. **Af**, alinea 8 toevoegen: zoo ook: *baas, beurgemeester*, enz. *af zijn*.
- blz. 22 kol. 2 i.v. **Afgeen**, aan het einde toevoegen: 'n *Deunts' afgeên*, het spelen of zingen.
- blz. 73 kol. 1 inlassen: **Ammezeren** enz. (maar *Amuzeren* komt niet voor in het *Idiot.*).
- blz. 73 kol. 1 i.v. **An**, r. 3 na *die* toevoegen: *ons (onze)*, vóór 't. En bij de vbb.: *An ons kinders kommen, an 't de mainse vra(g)n*.

- blz. 73 kol. 2 i.v. **Ander**, alinea 8 als vb. toevoegen: *Mee' den anderen zakteg' hiē thoope en hiē was dood*.
- blz. 75 kol. 1 inlassen: **Anijskruid**, o. Venkel (*Foeniculum capillaceum* GIL.): naar den reuk. Ook de dille (*Anethum graveolus* L) die er op trekt en ook gekweekt wordt, draagt dien naam.
- blz. 75 kol. 1 inlassen: **Anker- en-zonne**. *Z. Zonne*.
- blz. 76 kol. 2 i.v. **Appeleere**, aan het einde toevoegen: *Appeleerie haut*.
- blz. 77 kol. 2 i.v. **Appelzot**, aan het einde toevoegen: Ook als bn.: *appelzot zijn*, verzot zijn op appelen.
- blz. 84 kol. 2 i.v. **As**, aan het einde van de 1e al., na *Zie Klank- en Vorml.*, toevoegen: (waar het juist wordt gezegd).
- blz. 89 kol. 1 inlassen: **Avoes doen**.

B

- blz. 97 kol. 2 inlassen: **Bamespruimere**.
- blz. 98 kol. 2 i.v. **Bandstok**, toevoegen: ook: *Stok*, twijg waarvan men banden voor tonnen maakt. *Verkoopenge va kastooneleerie bandstokken*.
- blz. 100 kol. 1 i.v. **Bank**, al. 2 r. 3, na „wolk” toevoegen: 't *Zal rainen, de zonne gaat onder (achter, in) 'm bank slopen*.
- blz. 101 kol. 1 i.v. **Barbier**, aan het einde toevoegen: *Woordenspel. Wa 'veur bier schuimt er 't meest?*
Barbier!
Mee 'zeepe schuimt hier altoos! (1)
- blz. 102 kol. 1 i.v. **Barreel**, lees **BARREERE** i.p.v. **BARREKE**.
- blz. 102 kol. 1 i.v. **Basse**, toevoegen: *De bassen of bashaken van 'n harnassure. De bassen (vr.) of basketens*: aan de basketens haakt men de strengren.
- blz. 103 kol. 1 inlassen: **Batiment** (uitspr. *battiment, battə*, korte *a* en klemt. op *ment*), o. Fr. *bâtiment*, Gebouw.
- blz. 103 kol. 1, na 1e lemma **Be** inlassen: **Be**, vn. Daarnaast gewoner **ME**,

(*) Deze aanvullingen werden voor het eerst gepubliceerd door Prof. Dr. W. Pée in het tijdschrift voor dialectstudie "Taal en Tongval". XIX, (1967), 3-4, waaruit wij woordelijk hebben overgenomen. Alleen de verijzingen naar de bladzijde werden aangepast aan de nieuwe paginering van het *Idioticon*. (Uitg.)

(1) Bij **ALTIJD** zegt I. T.: Daarnaast **ATIJD**, **ALTOOS** (dat nog de gewone uitdrukking is), **ATOOS**. Bij **ATOOS** verwijst hij naar **ALTOOS**, maar dit woord vermeldt hij juist niet. (W.P.)

- Ndl. we. Zie ME.
- blz. 105 kol. 1 inlassen: **Beddetrīts**, m (?).
Het houtwerk van 't bed. 't Komt veel op affiches.
- blz. 105 kol. 2 inlassen: **Bedeenen(t)**, bw. Daarnaast MEDEENEN(T), METEENEN(T). Zie METEENEN(T).
- blz. 106 kol. 2 i.v. **Bedriegputte**, aan het einde toevoegen: — **Bedriegput**: Zuiden van Brabant (Thollembek).
- blz. 109 kol. 1 inlassen: **Beenfeturē**, vr. *Mee de beenfeturē ieverst nortoe gaan*. Nl. te voet.
- blz. 116 kol. 1 inlassen: **Behuisd**, bn. Eene *behuisde en bebauwde* hofstede, een hofstede die bewoond en bebouwd is. Notarisstijl. Vgl. *Ndl. Wdb.* i. v. BEHUIZEN.
- blz. 120 kol. 1 inlassen: **Bellemie** (klemt. op *mie*), vr. Geit. Eig. *Isabelle-Marie*.
— *Samenst. Bellemiek(i)esdag*, m., geitenmarkt; ook geitenkeuring.
- blz. 127 kol. 2 i. v. **Berstebezekruit**, lees r. 1: *bestbezekruit* i.p.v. *bestebesekruit*.
- blz. 129 kol. 1 inlassen: **Beschuiven**, bedr. zw. ww. *Beschaduwē* (dat men niet gebruikt). *Die boomen dor beschuiven 't land*; 'k zal z'uitsmijten.
- blz. 133 kol. 1 i. v. **Bete**, toevoegen r. 18 na *foppen*: 'm *bētsə*, een weinig, onb. vn.
- blz. 139 kol. 1 inlassen: **Bezvietelen**, wed. ww. *Zich zat drinken. Hie bezvietelt hem amaits, mor't en es toch geene zatterik*.
- blz. 140 kol. 1 i.v. **Bie**, toevoegen: *Volksmeteorologie*: *De bieë' komme' zeere nor huis - re'gene, ze blijve' weeg - schoo'were!*
- blz. 141 kol. 1 inlassen: **Biekweek**, m. Daarnaast *biekweeken*, o., bijenteelt. **Biekweeken**, o. Zie BIEKWEEK. **Biekweekere**, m. Bijenteler.
- blz. 142 kol. 1 i.v. **Bier**, r. 13 na „gebruik”) tussenvoegen: — Spr. *Iemand 'm bierke brauwen*, hem *foppen*, *bedriegen*; hem 'n *poets bakken*; hem veel doen verliezen; hem vermanen, kastijden. Vgl. *Reinaert I*, vs. 1597 en 2176.
- blz. 142 kol. 1 i. v. **Bierachtig** vermeldt I. T. (uitspr. *bierachtech* met de klemtoon op *acht*), maar in margine staat een vraagteken. Ik vermoed dat dit op de klemtoon slaat, want in de normale uitspraak valt de klemtoon op *bier*.
- blz. 143 kol. 1 inlassen: **Bierzot**, bn. *Verzot op bier: g'em meugt zoo bierzot nie' zijn. Zeldzamer als m. nw.: z'en es gienem bierzot.*
- blz. 144 kol. 1 inlassen: **Biezwerm**, m. **Bijenzwerm**. *Wdb. Nem biezwerm vaten*. Zie VAT.
- blz. 145 kol. 1 i. v. **Bijaldien**, r. 4 na *weten* toevoegen: *Es't bijaldien dat 't lukt, zij' me rijke!*
- blz. 168 kol. 1 inlassen: **Binnenbalke**, m. *Muldersterm*.
- blz. 170 kol. 1 i. v. **Binnenhen**, aan het einde toevoegen: Ook: *hie hee' ze binnen*.
- blz. 179 kol. 1 i. v. **Bittere**, aan het einde toevoegen: *Volksmeteorologie. Dem bittere valt in de schauwe: regen of deui!*
- blz. 179 kol. 2 i. v. **Blaas**, aan het einde toevoegen: — 't *Raint blaaskies!*
- blz. 182 kol. 1 i.v. **Blend**, r. 6 na *mol* toevoegen: *Blend geldstuk*, gansch afgesleten geldstuk. *Blende frank, blenden halve frank*; ook zelfst. m.: *nem blenden*.
- blz. 187 kol. 1 inlassen: **Blommezot**, bn. *Verzot op bloemen: Tante Mele was nogal blommezot*. — Ook als m. nw.: *ze was g'heel her leve lank nem blommezot*. Z. ZOT, bn., en ZOT, m.
- blz. 188 kol. 2 i. v. **Bobbele**, r. 1 na *bobbels* toevoegen: Daarnaast, zelden, *boebels*, en r. 5 na *bobbels*: 't *Raint bobbels!*
- blz. 188 kol. 2 inlassen: **Bobbelregene**
- blz. 189 kol. 1 inlassen: **Boebele**, Z. BOBBELE.
Boebelregene.
Boefen, veel eten. Vgl. OPBOEFEN.
- blz. 190 kol. 2 inlassen: **Boelie**, m. Fr. *bouilli*.
- blz. 192 kol. 2 inlassen: **Boereslag**, m. *Goed kansje; groote winst. Sies hee nem boereslag gedaan, hie hee zij perd stijf diere verkocht. — In kaartspel: groote slag. Dit zijm boeresla(g)en. Boerenherberge.*
- blz. 194 kol. 2 inlassen: **Bokkesprong** (uitspr. *-spronk*), m. *Sprong van eenen bok*. Ook van andere dieren. *De koe maakt bokkesprongen in de mees (meersch): 't gaa' rainen.*
Bol, bn. *Hol, draaiend (van wind). 't Es nem bolle wend, 't zal rainen*. Ook in Brabant.
- blz. 196 kol. 2 **Bonjour-Marie** (uitspr. veelal *bonzoer* — met klemt. op *zoer*), vr. *Mv.-ts*. Soort van winde (*Ipomaea purpurea*): naar den korten duur der mooie bloem, die maar den tijd vindt

- om goedendag te roepen en daarna vergaat.
- blz. 199 kol. 1 i.v. **Boeten**, aan het einde toevoegen: Vgl. Ndl. *boeten* (= vuur slaan), Goth. *bautan* en Eng. *to beat* (stooten); Ndl. *bijvoet*.
- blz. 199 kol. 2 inlassen: **Bordeaux** (uitspr. *bordo*, do met den klemt.). *Dat es goeëm bordo*.
- blz. 199 kol. 2 i. v. **Borste**, 1e lemma r. 2, na BU(R)STE, toevoegen: **Borst**.
- blz. 200 kol. 1 inlassen: **Boschboom** (uitspr. *bosboom*, met Zovl. *o*), m. Mv. *-en. Verkoopenge van bosboomen*.
- blz. 200 kol. 2 i. v. **Bosse**, aan het einde toevoegen: — weverswoord: de *bosse* van den *buikboom* of den *onderloope-re*.
- blz. 201 kol. 2 inlassen: **Boterjaar**, o. 'n *Dier boterjaar*, jaar dat de boter duur is. *Nui zijn 't amoal dier boterjaren*. Volksmeteorologie. Zie UITLOOPEN (*Aanh.*).
- blz. 203 kol. 1 i. v. **Botvinke**, aan het einde toevoegen: *As de botvink en de meeze veel roepen: tjenk tjenk — schoo'weere!*
- blz. 203 kol. 2 inlassen: **Bouwgrond** (uitspr. *bauw* —), m. Grond waarop men bouwt (b.v. een huis).
- blz. 206 kol. 2 i.v. **Bovenslaan**, aan het einde toevoegen: — *Dondere zal't: de vis slaat (smijt) hem boven*.
- blz. 207 kol. 2 inlassen: **Bove(n)veste**, vr. Vest die men boven al de andere kleeren aantrekt.
- blz. 212 kol. 2 i. v. **Breken**, aan het einde van de 1ste alinea toevoegen: *As 't were ne keer gebroken es, raint het lange*.
- blz. 213 kol. 2 inlassen: **Briedze**, vr. Soort van bank die in de gevangenis tot bed dient. *Op de briedze slopen*, in de gevangenis zitten. Ik heb door Walen hooren zeggen: *dormir sur la briche*. Te Zegelsem heette men *Briedze* een persoon die meer dan eens in 't kot had gezeten.
- blz. 214 kol. 2 i. v. **Brobbele** (1ste lemma), aan het einde toevoegen: *'t Raint broebels!*
- blz. 214 kol. 2 i.v. **Brobbelen** (1ste lemma) r. 3, lees: **BOBBELEN** i.p.v. **BABBELEN**.
- blz. 215 kol. 1 inlassen: **Brobbelregene**.
- blz. 215 kol. 2 i. v. **Broebelderije**, na **broebelpot** toevoegen: **broebelregene**.
- blz. 221 kol. 1 i. v. **Bruul**, aan het einde toevoegen: **KLUGE (BRUHL)**

C

- blz. 242 kol. 1 i. v. **Commerce**, r. 2, lees: vr. (i.p.v. onz.)
- blz. 245 kol. 2 i. v. **Cravat**, aan het einde toevoegen: *Ne klaine kravat*, een kleine jongen, kerel.

D

- blz. 249 kol. 1 i. v. **Dan** (1ste lemma), r. 2, na TUUNS toevoegen: Ook TAN.
- blz. 250 kol. 2 i. v. **Dat**, r. 4 lees: vooral vóór eene stemrust i.p.v. vooral na eene stemrust.
- blz. 251 kol. 1 i. v. **Dauw**, aan het einde toevoegen: Volksmeteorologie. *Dauw smorrens — schoo' were; geenene dauw — re(g)ene!*
- blz. 252 kol. 1 i. v. **De** (1ste lemma), r. 11 lees: *Van de(n)* (*van dɔ* vr. enk.), *van dɔ(n)* (m. of o. enk.) i.p.v. *Van de*.
- blz. 253 kol. 1 i. v. **Deel** (2de lemma), r. 2 na „plank;” toevoegen: Soms *deen: dene kepers te koope*; en aan het einde: **Den** > **deen** > **deel**?
- blz. 254 kol. 1 i. v. **Dein**, toevoegen: (uitspr. *dain*) i. v. **Deinekleed**, toevoegen: (uitspr. *daine*).
- blz. 254 kol. 2 inlassen: **Dekstrood**, o. Gereinigd lang stroo dat voor de daken gebezigd wordt.
- blz. 255 kol. 2 i. v. **Den** (2de lemma, 2de regel) lees: Soms: *ten. Hie was ten kwijte*. Analogie 3de pers. heeft t (*sandhi*): *ie smeeet ten dood*. — 1ste pers. *den*. 3de pers. *ten*. Is dat niet 't verdofte dien? Neen, zie *ene* in *Mnl. Wdb.*
- blz. 255 kol. 2 i. v. **Denken**, r. 2 na **PAIZEN**, toevoegen: Soms voor *deunken*; *Wat denkt ou (u)?*
- blz. 255 kol. 2 inlassen: **Denier** (klemt. op *nier*; *de- of dɔ-*), m. Mv. *deniers*. Fr. *denier*. *Vier deniers waren 'n eurdse, twalef deniers ne stuivere*. **Dengen**, o. ww.; — *denk en denks* o. Zie **SINGEN, DING**.
- blz. 259 kol. 1 i. v. **Deuien**, aan het einde toevoegen: *Deuie(n) zonder re(g)en of wend. 't En es nie werd dat 't begint. of: Deuë mee wend en re(g)en. Hauwt 't vriezen te(g)en.*
- blz. 259 kol. 2 inlassen: **Deunken**. Zie **DUNKEN**.
- blz. 274 kol. 1 i. v. **Deurgieten**, r. 8 toevoegen: — *Bedr. De soepe deurgieten*, door stramijn.

- blz. 279 kol. 2 lees: **Deurkneinzen** i.p.v. **Deinkneinzen**.
- blz. 280 kol. 1 i. v. **Deurknitseren**, lees: Zie DEURKNIETSEREN i.p.v. Zie DEURKNITSEN.
- blz. 294 kol. 2 i. v. **Deurschieten**, r. 16, na *haze* toevoegen: Ook van tram die niet stilhoudt waar hij moet stoppen.
- blz. 314 kol. 1 i. v. **Deurzwakken**, r. 2, lees: DEURZWIEKEN i.p.v. DEURZWAKKEN.
- blz. 315 kol. 2 i. v. **Dewelke**, aan het einde toevoegen: *Dewienze. Dor loopt nen hond; dewienzen es't? Ziede die katte? Dewienze zoo (zou)'t zijn? Hier ligt e kind: 't wienze zal't zijn? 'k Hoore per(d)en: dewienze zijn't? Soms: Dewienst(en). Dewieze(n).*
- blz. 317 kol. 1 i. v. **Dieperik**, aan het einde toevoegen: Van tijd. *De weke, 't jaar es weer nor den dieperik* = voorbij.
- blz. 320 kol. 1 i. v. **Dikke en Dikken** (1ste lem.), lees: Zie DIKKE i.p.v. DIK.
- blz. 324 kol. 1 i. v. **Djeef**, r. 2, lees: Daarnaast ZEEF, SEEF, TSEEF, Jozef i.v. **Djeemnies**, r. 3, toevoegen: SEEMENIES, r. 4: SEEMENES, SOOMENIES en SOOMENES. i.v. **Djeezes**, r. 8, na *toch!* toevoegen: *Dzeek(i)es toch!*
- blz. 327 kol. 2 i. v. **Djudas**, r. 6, lees: *Het getal of het cijfer of het punt van Dzudas.*
- blz. 331 kol. 2 i. v. **Doen**, r. 2, toevoegen: *ge deedi*.
- blz. 332 kol. 1 i. v. **Doen**, r. 3-4, na heulen toevoegen: met hem 't zelfde doel najagen, hem steunen, enz., en na de eerste alinea toevoegen: *let doen doen*, het doen maken, uitvoeren. *Iemand nor 't hospietaal doen doen*, er hem laten brengen.
- blz. 337 kol. 2 i. v. **Domp**, r. 1, lees: **Damp** i.p.v. **Domp**.
- blz. 339 kol. 1 i. v. **Donderbeestje**, toevoegen: *Physopus atrata*.
- blz. 339 kol. 1 i. v. **Donderen**, r. 8, na Volksmeteorologie toevoegen: *Dondere zal't: de vis slaat (smijt) hem boven* (Z. BOVENSLAAN); *'t zal donderen as de rijhenkste vroeten* (Z. RIJDEN); *de wolke' schieten thoope, 't zal donderen* (Z. THOOPE); *as 't dondert eer dat de boomen uitgelopen zijn - 'n dier hoterjaar* (Z. UITLOOPEN).
- blz. 339 kol. 2 inlassen: **Donderkop**, m. Zie: DONDERTORRE.
- blz. 339 kol. 2 i. v. **Dondertorre**, toevoegen: ook DONDERKOP.
- blz. 359 kol. 2 i. v. **Dooze**, r. 7, na *'m beschemmelde dooze* toevoegen: *'n auwbakkie dooze*.
- blz. 360 kol. 1 i. v. **Doppen**, aan het slot toevoegen: *De kee(r)sen doppen*, ze uitdoven met den *keesendoppere*. Zie ald.
- blz. 363 kol. 1 inlassen: **Draaksem**, m. Duivel. *Den draaksem van ne jongene. 'k Paisdege, den draaksem toch, hoe zal'k hier uitgraken? Vgl. DROESEM.*
- blz. 367 kol. 1 i. v. **Dricht**, toevoegen: Ook *drift*.
- blz. 368 kol. 1 i. v. **Drije**, aan het slot toevoegen: Drij fiere (eig. drij 'f fiere, drij of viere), eenige (niet veel): *gee mij drij fier noten* (Loq. Wdb. i.v.f.).
- blz. 373 kol. 2 i. v. **Druivezot**, toevoegen: Ook als bn.: *nie' druivezot zijn*, niet verzot zijn op druiven.
- blz. 376 kol. 1 i. v. **Duimberd**, toevoegen aan slot: Daarnaast DUIMS. *Popelieren duims*.
- blz. 376 kol. 1 inlassen: **Duims**, znw. (?). Zie DUIMBERD.
- blz. 378 kol. 1 i. v. **Duivezot**, toevoegen: Ook, doch zeldzamer als bn.: *'k geloove da'ge'm beetse duivezot zijt*.
- blz. 379 kol. 1 i. v. **Duppen**, toevoegen: *Duptogij*, bewijst 't bestaan der p.
- blz. 379 kol. 2 inlassen: **Duuk**, m. 1° soms voor hertog; 2° Hondenaam.
- blz. 379 kol. 2 i. v. **Duust**, bij 2de alinea toevoegen: *Uit 'n duust*, uitzonderlijk, buitengewoon. *'t Es ne man uit 'n duust, 't Was e geval uit 'n duust*.
- blz. 384 kol. 1 i. v. **Dweers**, toevoegen r. 5: TWEES.

E

- blz. 391 kol. 2 i. v. **Eensins**, toevoegen: (uitspr. gewoon *ænsains*).
- blz. 398 kol. 2 i. v. **Einie**, lees r. 4: (HANTJE-NUL) i.p.v. (HANTJE-NEEL).
- blz. 401 kol. 2 i. v. **En**, toevoegen r. 2: ook in pausa *ənə*: *'k sach ene* = ik zag hem.
- blz. 405 kol. 1 inlassen: **Enthoelang(e)**, bw. Eenigen tijd; lat. *aliquandiu*. *'k Moest nog enthoelange wachten*. Zie D.B. *Mnl. Wdb.* (*TOELANGE).
- blz. 405 kol. 2 i. v. **Er** (1ste lemma), toevoegen: (uitspr. *ər* of *er*) **Er** (2de lemma), toevoegen: (uitspr. *ər*).

V

- blz. 410 kol. 2 i. v. **Eunsele**, toevoegen : Z. wat *Loq., Wdb.*, s. v. *verinselen* schrijft.
 blz. 410 kol. 2 i. v. **Eur**, toevoegen : Vgl. NEUR.
 blz. 412 kol. 1 inlassen : **Euverhand**, vr. (niet o.) overhand (dat men ook gebruikt). *Wie heet (heeft) er d'euverhand?*

F

- blz. 421 kol. 2 i. v. **Feture**, toevoegen r. 9 na *fetureschildere*, m.: **feturesorze**, vr., wollen deken, welke de geleider 's winters op zijn knieën legt;
 blz. 427 kol. 1 inlassen : **Flegge**, vr. Z. VLEGGEGE.
 blz. 427 kol. 2 i. v. **Fleuremuis**, r. 2 na FLEERMUIS toevoegen : Daarnaast, soms, VLEUREMUIS.
 blz. 429 kol. 2 i. v. **Flok**, toevoegen : Zeer zelden VLOK.
 blz. 430 kol. 1 i. v. **Flotten**, r. 2 na Vlotten toevoegen : (dat men zelden gebruikt).
 blz. 431 kol. 2 i. v. **Foefelen**, aan het slot toevoegen : In het raadsel van den tengele heeft *foefelen* de bet. van *steken, netelen* :
'k Kwamp dor in e klai'strootse
 (straatje) *gegaan* ;
'k Zag dor ne foefeleere staan ;
'k Zai dat hie mij nie foefelen em
mocht.
en hie foefeldege mij toch !
 blz. 432 kol. 1 i. v. **Foetemaleuren**, aan het slot toevoegen : *De knecht droudeg' in de maksieme, en zijne knie(n) was g'heelegans gefoetemaleurd.*
 blz. 436 kol. 1 i. v. **Fribbelen**, r. 6 toevoegen : *Aren t(s)uss(ch)en d'han(de)n fribbelen.* — Fig. *Iemand iet deur zijnem bord* (baard) *fribbelen*, iemand iets verwijten.

G

- blz. 445 kol. 1 inlassen : **Garentwijndere**, m. Iemand die garen twijnt. *De garentwijnders van Aalst vieren Sent-Urzela* (21 okt.).
 blz. 445 kol. 2 inlassen : **Garnesas** (klemt. op *sas*), m. Fr. *garde-chasse*.
 blz. 447 kol. 1 i. v. **Gat**, toevoegen : *Iet* (werk, beslommering, onaangenaamheid, enz.) *va' zij' gat schutten*, iets op kant schuiven en een ander overlaten. *Ik doe al 't werk thuis, mij' zuster schut het al van her gat!*

- blz. 450 kol. 1 i. v. **Gebod**, r. 7 toevoegen : Mv. *geboden*.
 blz. 451 kol. 2 i. v. **Gebuurte**, toevoegen : *In 't gebuurte*, o. Aldus naar Zottegem toe.
 blz. 455 kol. 1 inlassen : **Geëlleven**, coll. telw. Elf te zamen.
 blz. 455 kol. 2 inlassen : **Geeneen**, hoofdtelw. Zie GEEN.
Geeneendeen, hoofdtelw. Hetzelfde als *geeneen*. *Hette dor iemand gezien?* *Geeneendeenen* ; soms met slot -t : *geeneendeent*. Enkel in pausa.
 blz. 456 kol. 1 inlassen : **Geerde** (sch. *e*), vr. *De geerde van de vle(g)ele*, het deel dat op het koren slaat.
 blz. 456 kol. 2 i. v. **Geestelijken**, r. 1-2 lees : *geestelijke* i.p.v. *geestelijken* en r. 3 : *twie geestelijke* i.p.v. *twie geestelijken*.
 blz. 459 kol. 2 inlassen : **Geheupt** (uitspr. *geupt*), bn. Met heupen. *Da' maisk'es ferm g'heupt*.
 blz. 469 kol. 2 inlassen : **Gellende**, bw. Heeft nagenoeg de betekenis van *gansch, heel*. *Hie deed't gellende van deugenieterije*. *Gellende va' gieragte*. Dient als versterking. Oorsprong ?
 blz. 470 kol. 1 i. v. **Gelwie**, toevoegen : Vgl. ook **Salv. de Grave**, Fr. W. *glui* (en andere vormen, p. 357).
 blz. 485 kol. 1 i. v. **Geschuifele**, toevoegen : *Geschuifsele*, o.
 blz. 493 kol. 1 i. v. **Getrek**, toevoegen r. 6 : Alle tuig, machine. *Wa' getrek vliegt dor deur de lucht?*
 blz. 496 kol. 2 i. v. **Gevelen**, toevoegen : Daarnaast SCHEVELEN.
 blz. 499 kol. 1 i. v. **Gewan**, aan het slot toevoegen : Ook *winde*, Fr. *treuil* ;
 blz. 508 kol. 2 inlassen : **Godverdeke, -elinge**.
 blz. 514 kol. 1 i. v. **Goudveugele**, na 1ste alinea toevoegen : Het lied van de *gaudveu(g)ele* :
Me zillen de keezen deelen,
Ik het vlees en gij de stenen (of vellen)!
 Aldus te Zegelsem.
Sies, g'hèt ouë kiel an,
Sies, g'hèt ouë kiel an ;
't Zal, mardzee, gaa'reënen!
 Aldus te Strijpen.
 blz. 517 kol. 2 inlassen : **Grield**, vr. Fr. *grille*.

H

- blz. 527 kol. 2 i. v. **Haken**, toevoegen : *De katte haakt* (zij steekt de klauwen)

- uit en trekt ze weer in, en haakt aldus aan sporten en biezen van stoelen, tapijten, kleeren, enz.). Volksmeteorologie: 't Zal rainen, de katten haken.
- blz. 530 kol. 2 i. v. **Halpen**, 2de r. na *hielp* toevoegen: of *ölp*.
- blz. 531 kol. 1 i. v. **Hand**, na (zeer zelden vr.) toevoegen: B.v. *Wie heet er d'euverhand?*
- blz. 531 kol. 2 i. v. **Hand**, in de 6de r. v. o. lees: *Rap bij der hand* i. p. v. *Rap bij 't hand*.
- blz. 532 kol. 1 i. v. **Hand**, toevoegen na 2de alinea: *Naderhand* (vr.).
- blz. 532 kol. 2 i. v. **Hand**, r. 17 lees: (uitspr. *uitterant*, hier vr.) i.p.v. (uitspr. *uitterant*).
- blz. 533 kol. 2 i. v. **Hane**, toevoegen: Volksmeteorologie:
*As den hane krouit op zijnen nest,
Toons blijft 't were gelijk het es!*
- blz. 536 kol. 1 i. v. **Haring**, r. 4 na 'n tonne toevoegen: of: *gelijk den harenk in de tonne*.
- blz. 537 kol. 2 i. v. **Hautem**, schrap r. 1: of *autəm*.
- blz. 540 kol. 2 i. v. **Heere**, toevoegen: Als 't regent of hagelt, of ander slecht weder is: *Onz' Heere* (of *Ons Lieven Heerk')* en is zeker niet thuis, want zijn knechten zij' weer bezig! Ook: *Ons' Heer es i' retraite, lenk al de pasters, en zijn kajutters en keune gee' weg mee 't were* (of *z'en kennen de weren niet*). Of: *Wie ester nui an 'troer? 't Zij zeker de pekes van 't jaar 30!* – Of: *Onz'Heer es nor de mort om e viggen, e verken, e kalf, enz. Hie es verabuzeerd: hie ligt i' ruize! Hie es op zwier, enz.*
- blz. 542 kol. 2 i. v. **Heet**, toevoegen: Verkl. *heetje* (uitspr. *ietse*), in de kindertaal: 't *es ietse*.
- blz. 545 kol. 2 i. v. **Hen** (3de lemma), in r. 3 van de 3de alinea na kol. 205 toevoegen: ook: *aannemen*: 'k wil het *hen* = ik neem 't aan. 'k geef het (u) toe.
- blz. 559 kol. 1 i. v. **Herten**, toevoegen: Mis! *Herten* is enk. en vr. 't *Es 'n herten die roef is*. Vgl. VERCOUILLIE en FRANCK-VAN WIJK, die niet akkoord zijn.
- blz. 562 kol. 2 i. v. **Hespe**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't *Zal rainen, d'hespe die in de schauwe te droo(g)en hangt, drupt*.
- blz. 564 kol. 1 i. v. **Het**, toevoegen aan de 2de alinea: 't *en zijn der geen tien*: 't *zijn er wel honderd* (zeer ge-

- woon). Ook met *hier*: 't *en zijn hier nie veel mainschen*; 't *zijn hier deu-(g)enieten*, enz. Ook met *ginter*.
- blz. 567 kol. 1 i. v. **Hij**, toevoegen r. 12 na *vóór d*: en *vóór ander conson*: *Heten geschoten? Heten moeder geslagen?*
- blz. 567 kol. 1 i. v. **Hij**, lees r. 15: 't *es(t)en* i.p.v. 's *es(t)en*.
- blz. 574 kol. 2 i. v. **Hond**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't *Zal rainen, den hond eet ges* (gras). *Der es re(g)en op handen. Den hond stentk*.
- blz. 575 kol. 1 i. v. **Hondekot**, toevoegen: 't *Zal rainen*: 't *hondekot stentk*.
- blz. 582 kol. 2 i. v. **Houtrapere**, aan het slot toevoegen: – In 't jasspel: de kleinste (dus armste) derde, nl. negen, acht, zeven, noemt men: *hautopers*.
- blz. 584 kol. 2 i. v. **Huis**, toevoegen einde 1ste alinea: *Huizeke, regenblaasje. 't Raint huizekies!*
- blz. 585 kol. 2 i. v. **Huk**, r. 1 toevoegen: *Daarnaast soms NUK*.

I

- blz. 594 kol. 1 i. v. **Ineen**, lees r. 43: – *inee(n)rollen*: 'n *tapijt inee'rollen*: Vgl. *Ned. Wdb.*: Ook van personen en dieren en alsdan wed.: *ze roldeg' her van de zeer ineen*; *die teeke rolt her ineen*.
- blz. 595 kol. 1 staat *ineenhaken* verkeerdelijk bij de onzijdige ww.; het is bedr.
- blz. 608 kol. 2 i. v. **Inwillen**, lees: onz. onr. ww. i.p.v. bedr. onr. ww.

J

- blz. 610 kol. 1 i. v. **Ja**, lees r. 3: van *verwondering* i.p.v. en *verwondering*: r. 8: *inwilligend* i.p.v. *inwillend*, en r. 26: *werkwoord* i.p.v. *naamwoord*.
- blz. 610 kol. 1 i. v. **Jaar**, r. 3, na *ats-jaars* toevoegen: (zelden *tjaars, tsaars*)
- blz. 611 kol. 2 i. v. **Jan**, toevoegen r. 7, na *maken*: Ook: *van zijne jan maken*, en verder: – 't *Es ne jam bove jan*, een groote pochhans. –
Paairijmpje:
*Der was ne man,
En die heettege Jan,
En hie at zoo geere painsen,
Painsen in de boter gebraad,
Hie en koest nie beter wainsen!*
(Zottegem)
- blz. 612 kol. 1 inlassen: **Jantje-Kaas** (uitspr. *jaintse-kaas*, met Zovl. *lange a*), m., Hollander

blz. 612 kol. 2 inlassen: **Jantje-plezier** (uitspr. *jaintse*), m., plezierig mensch
V.D.: JAN-PLEZIER

K

blz. 616 kol. 2 i. v. **Kaadzeer**, r. 2 bij uitspr. toevoegen: en klemt. op de laatste lettergreep.

blz. 617 kol. 2 i. v. **Kaarte**, 2de al. r. 8, na kaartspel, toevoegen: zeldzamer als bn.: *Sies es kortezot*;

blz. 618 kol. 1 i. v. **Kabberdoes**, r. 1 lees: *Kabberdoes* i. p. v. *kakberdoes*. r. 5 lees: *kabberdoezen* i. p. v. *kaberdoezen*.

blz. 619 kol. 1 inlassen: **Kadriel**, m. Zie QUADRILLE.

blz. 619 kol. 2 i. v. **Kaffie**, aan het slot toevoegen: - *Kaffiezot*, bn.: *kaffiezot zijn*, verzot zijn op koffie; ook als m. nw.: *moeder es ne kaffiezot*.

blz. 622 kol. 1 i. v. **Kalkoen**, toevoegen: *De kalkoe' roept: roekoekoete; hie roekoekoelt*.

blz. 626 kol. 1 i. v. **Kant**, toevoegen: - *Va' kante, van kant. Met maken of steken. wed. ww. Hie maakt (of steekt) hem va' kante, iedere keer dat hie mij geware wordt. Zie VAN.*

blz. 626 kol. 2 inlassen: **Kanteteit, kantiteit** (uitspr. *-tait*, met klemt. op *kan*), vr. Daarnaast *kwantiteit*. Hoeveelheid. *De kantetait es ere, mor de kaletait niet*.

blz. 629 kol. 2 i. v. **Kaporaal**, aan het slot toevoegen: *Korporaal* is niet zo goed als *Kaporaal*. TE WINKEL, *Gramm. Fig. 23*. Dus zonder de epenth. *r* van Ndl.

blz. 630 kol. 1 i. v. **Kappen**, toevoegen: - *Gekapt*, van mensch. *Ne leeleke gekapte mains*.

blz. 631 kol. 1 inlassen: **Karantijne** (de twee a's kort, *tij* met den klemt.), vr. Mv. gewoon, *-n*. Hofbloem. Zie QUARANTAINÉ.

Karee (klemt. op *ree*, met korte *a*), m. (niet o). Zie CARRÉ, QUARRÉ.

blz. 631 kol. 2 i. v. **Kart**, toevoegen: *E kourtse kielo (1/4 van een kilo) zant, botere, enz.*

blz. 632 kol. 1 inlassen: **Kåskette**, vr. Fr. *casquette*.

blz. 632 kol. 2 i. v. **Kassaard**, toevoegen: Vgl. ook TE WINKEL, *Gramm. Fig. 294*.

i. v. **Kassauwe**, r. 2, toevoegen: Dus zonder de epenth. *r* van 't Ndl.

blz. 635 kol. 1 i. v. **Katte**, toevoegen: Volksmeteorologie: *'t Zal rainen, de katte was(ch)t her achter her ooren*; - *z'haakt* (Zie HAKEN); - *z'et of ze bijt ges* (gras). *'t Zal wouien as d'auw katte' spelen en zot zijn*.

blz. 636 kol. 1 i. v. **Kave**, toevoegen: *'t Zal rainen as de kave niet en trekt*.

blz. 640 kol. 1 i. v. **Keermesse** aan het slot toevoegen: soms als bn.: *da' maisk' es te keermeszot*.

blz. 643 kol. 1 i. v. **Keldere**, toevoegen: Volksmeteorologie: *de kelderslekke' kommen in de keuken, 't zal rainen*.

blz. 645 kol. 1 i. v. **Kerre**, toevoegen: *kerre-kerre-kerre*, tusschenw. Geroep (zacht) van rondlopende, zoekende hennen. Van hier het ww. *kerrekerren*. *Ons hinnek' es an't kerrekerren*: - *'t sal rainen*.

blz. 646 kol. 2 i. v. **Kets**, r. 5, na *spelen* toevoegen: (of, gewoon, *slaan*)

blz. 649 kol. 1 i. v. **Keuning**, toevoegen na r. 23: - *Keunenkske*, o., winterkoninkje. Volksgeloof: *die e keunenks' uittrekt, krijgt 't koseer* (z. ald.). Ziet dit op de bekende macht van den H. Edward, koning van Engeland, die Scrophula kon genezen? Scrophula = Ndl. *Koningszeer* of *-euvel*.

blz. 649 kol. 1 i. v. **Keuning**, na de samenstellingen met *keunen* toevoegen: *keunenginneblommeke* (of *-kies*), o. mv., een in potten gekweekt klokje (*Campanula cochlearifolia* LAM.), omdat op den St. Elizabethdag (1920) zulk *blommeke* - een kunstmatig gelijkend nl. - ten voordeele van 't teringlijdersfonds verkocht werd; -

blz. 651 kol. 1 inlassen: **Kietanse** (klemt. op *tan*), vr. Zie QUITTANCE.

blz. 652 kol. 1 i. v. **Kijkhoekst**, toevoegen aan slot: Ndl. *Kinkhoest* heeft een epenth. *n*. Z. TE WINKEL, *Gramm. Fig. 280*.

blz. 655 kol. 1 i. v. **Klagen**, r. 2 na *kl(a)g(de)ge* toevoegen: *kloeg*

blz. 659 kol. 1 i. v. **Kleed**, r. 4, na *Sies* toevoegen: *kleerkies, -kes*.

blz. 660 kol. 2 i. v. **Kleine**, toevoegen na r. 10: *'t Klaine denk* (ding) = kleine vinger. Zie DUIMELAND.

blz. 664 kol. 1 i. v. **Kleutergat**, toevoegen: *Kleuterman(neke)*

blz. 679 kol. 1 i. v. **Koe**, na 1ste alinea toevoegen: Volksmeteorologie: *'t Zal rainen, de koe burrelt*; - *de koe maakt bokkesprongen in de mees* (meersch); - *ze steekt her kodd' op en loopt wild in de mees*.

VIII

blz. 679 kol. 2 i. v. **Koe**, aan het slot toevoegen: soms als bn.: *nem boer es gemeenelijk koeizot*.

blz. 681 kol. 1 i. v. **Koekoek**, toevoegen: *Volksmeteorologie: 't Za rainen, as de koekoek tijlek roept en er geen wolke' zijn*.

blz. 684 kol. 1 i. v. **Kole**, toevoegen voorlaatste regel van het art., na neemt: — *kooltrekkere*, m., iemand die kolen trekt. Fr. *houilleur*: veel *Vlamenge* zij' *kooltrekkers* geword(den); in 't kaartspel: *kooltrekkers* = schoppen (gelijkenis der kaartfiguur met een schop of schup); —

blz. 688 kol. 1 i. v. **Konijn**, aan het slot toevoegen:; soms als bn.: *mij' zuster es stijf konijnezot*.

blz. 693 kol. 2 inlassen: **Koppen**, onz. zw. ww. Koppig zijn. *Ze kopt. En laat ons toch niet koppen*.

blz. 694 kol. 2 inlassen: **Kosiënt**, o. Zie QUOTIENT.

blz. 700 kol. 1 i. v. **Krappen**, toevoegen r. 2: *Kraptagij* bewijst den invloed der p.

blz. 701 kol. 1 inlassen: **Krenkelen**, ww.; — krenkelie — wenkelie, krenkel-dewenkele, bw. Z. KRUNKELEN = WINKELLEN (ook de afl.).

blz. 702 kol. 1 inlassen: **Kriep**, m. (uitspr. krieb) Ndl. *griep*. Fr. *grippe*. *Mee de krieb litggen*. Zonder mv.

blz. 704 kol. 1 i. v. **Krop**, toevoegen r. 10 na *ne krop sala*: vr. in *Ndl. Wdb.*

blz. 708 kol. 2 inlassen: **Kuis(ch)elenge**, vr., coll.: al het bijeengekuischte (bladeren en hout, afval; overschot van meel, gruis, zemelen, enz.): *Smijt die kuischeleng op de mesthoop*; daarnaast *opkuis(ch)elenge*, vr.; — *kuis(ch)elenk*, m., mv. gewoon, *-lengen*; de bijeengekuischte dingen: *dat en es gee meel, 't en zij' mor kuis(ch)elengen*; daarnaast *opkuis(ch)elengen*.

blz. 712 kol. 1 inlassen: **Kwatuor**, m. Zie QUATUOR.

blz. 712 kol. 2 i. v. **Kwek**, aan het slot toevoegen: *As d'eende veel kwekken, zal 't rainen*.

blz. 713 kol. 2 inlassen: **Kwijtschel**, m. In de spr.: *uitstel en es geene kwijtschel. J.*

L

blz. 715, kol. 1 i. v. **Lachen**, toevoegen r. 4: Deze vorm bewijst dat de stam eindigt op g (niet op ch); Klankwettig zou de Zovl. graphie *laggen* zijn.

blz. 715 kol. 2 i. v. **Laf**, toevoegen na r. 2: *Laf were veurspelt ongeweerte!*

blz. 718 kol. 2 inlassen: **Langelenk**, m., middelvinger. Zie DUIMELAND.

Langwagen (uitspr. *lankwa(g)an* met Zovl. lange a), m. Fr. *flèche de chariot*. Zie uitvoerige beschrijving bij D. B.; vgl. VD en J (langewagen).

blz. 720 kol. 1 i. v. **Lappen**, toevoegen r. 11 na b.v.): *Her kleed es gescheurd: wie heet her dat gelapt?* Wed. Zich iets onaangenaams berokkenen: *het hem lappen. Ge zijt an t'hoeksten (hoesten) wor hett'ou dat gelapt? Hie es strontzat, hie 't hem were gelapt in de Kroone. Mijn schoene zij vul more, wor hè'k mij dat gelapt?*

blz. 720 kol. 1 inlassen: **Largent** (uitspr. *larzan*, zelden op zijn Fr.; -zan met Fr. nasaal) m. Fr. *l'argent*; vgl. LAVOOR. *De larzan es op. Der moe larzan zijn*. Enkel in schertsende uitdrukkingen.

Larzan, zie LARGENT.

blz. 723 kol. 1 i. v. **Leere**, toevoegen: *Leerke*, klein laddertje van stokjes of latjes gemaakt voor klimplanten.

blz. 723 kol. 1 i. v. **Leere**, aan het slot bij de samenstellingen toevoegen: *leer-zelariom*, m., de klimmende geranium o. a. *Pelargonium hederacifolium* en *P. peltatum* Ait.

blz. 725 kol. 2 i. v. **Lekkere**, toevoegen bij samenst.: *Lekkerpot*, wijsvinger. Zie DUIMELAND.

blz. 726 kol. 2 i. v. **Lepele**, toevoegen r. 6: *Mee' de groote lepel gekweekt of opgebracht zijn*.

blz. 729 kol. 1 i. v. **Leven**, al. 2 r. 3 lees: Met *een ontkenning* beteekenen... i.p.v. met *niet* beteekenen.

blz. 733 kol. 1 i. v. **Lijden** (1ste lemma), r. 2, na *we leën* toevoegen:; *geleen*.

M

blz. 782 kol. 2 i. v. **Messing**, toevoegen: *Volksmeteorologie. De messenk stenkt, 't zal rainen*.

O

blz. 830 kol. 2 i. v. **Om**, al. 2 r. 17, na exprès toevoegen: *hie deed 't er omme!*

blz. 854 kol. 1 i. v. **Oosten**, aan het slot toevoegen: Spr. *Oostewend in 't veurjaor — 't kooore' kruipt in de grond, het vergaat*.

blz. 869 kol. 1 i. v. **Optrekken**, r. 11 lees: *Optrekkere* i. p. v. *Afirekkere*.

P

- blz. 885 kol. 1 i. v. **Paar** (1ste lemma), toevoegen: Spoor van ouderen meervoudsvorm: *drij paar schoenen*, Vgl. VERC., *Spr.* blz. 59.
- blz. 889 kol. 1 i. v. **Palulle**, na r. 3 toevoegen: VERCOULLIE beschouwt *pa van palul* als een pejoratief praefix en brengt het w. tot *lul*.
- blz. 895 kol. 2 i. v. **Pateel**, aan het slot toevoegen: Naar TE WINKEL, *Gramm. Fig. 173 plateel* (Fr. plateau) met uitvallen der *l* en onder den invloed van Lat. *patella*.
- blz. 896 kol. 1 inlassen: **Patengelke**, o. Zie ENGELKE.
- blz. 898 kol. 1 i. v. **Pauw**, toevoegen r. 2: *As de pauw roept* (of *schreemt*) *zal 't rainen*.
- blz. 901 kol. 1 i. v. **Peizen**, einde 1ste alinea toevoegen: Uitroep. *Kijkt, ze valt: 't was te paizen!* zooveel als: 't moest, 't kon niet anders.
- blz. 903 kol. 2 i. v. **Perd**, einde 1ste alinea toevoegen: Volksmeteorologie. *As de per(de)n snachs in de stal veel stampen - re(g)ene*.
- blz. 905 kol. 1 inlassen: **Perlamoer** (klemt. op *moer*), m. Paarlemoer. Afl., *Perlamoerie*, bn. van *perlamoer*: *perlamoerie knoppen*.
- blz. 908 kol. 1 i. v. **Pias**, toevoegen: *Ndl. Wdb.* i.v. beweert ten onrechte dat 't woord niet in Zuid-Ned. wordt gebruikt.
- blz. 908 kol. 2 inlassen: **Piekdraad**, m. Prikkelraad.
- blz. 909 kol. 1 i. v. **Piele**, toevoegen r. 4: suikerbolletje; toevoegen aan het einde: Vgl. PILLE.
- blz. 914 kol. 2 i. v. **Pille**, toevoegen: = apothekerspil en Vgl. PIELE.

R

- blz. 952 kol. 1 i. v. **Regene**, na 1ste alinea toevoegen: Volksmeteorologie. *de bieë komme zeere nor huis - re(g)ene; ze blijve' weeg - schoo' were!* (Z. BIE); *dem bitter valt in de schauwe: regen of deui!* (Z. BITTERE); *as de hotvink en de meeze veel roepen: tfenk, tfenk - schoo' were!* (Z. BOTVINKE); *dauw smorrems - schoo' were; geenen dauw - re(g)ene* (Z. DAUW); *deui(n) zonder re(g)en of wend, t'en es nie werd dat 't begint of: deue mee wend en re(g)en, hauwt*

't vriezen te(g)en (Z. DEUIEN); *as de per(de)n snachs in de stal veel stampen - re(g)ene* (Z. PERD); *as de sterren dikke staan, - re(g)ene* (Z. STERRE);

- blz. 953 kol. 1 i. v. **Reinen** aan de uitdrukkingen toevoegen: *'t raint blaaskies!* (Z. BLAAS), *'t raint bobbels* (Z. BOBBELE), *'t raint broebels* (Z. BROBBELE), *'t raint huizekies!* (Z. HUIS) en aan het einde van de 1ste alinea de volgende gezegden: *'t zal rainen: de zonne gaat onder* (*achter, in*) *'m bank slopen* (Z. BANK); *de koe maakt bokkesprongen in de mees* (meersch): *'t ga rainen* (Z. BOKKESPRONG); *'t es nem holle wend, 't zal rainen* (Z. BOL); *as 't were ne keer gebroken es raint het lange* (Z. BREKEN); *Sies, g'hèt ouë kiel an* (2 x); *'t zal, mardzee, gaa' reënen!* (Z. GOUDVEUGELE); *'t zal rainen, de katten haken* (Z. HAKEN); *'t zal rainen, d'hespe die in de schauwe te droo(g)en hangt, drupt* (Z. HESPE); *'t zal rainen, den hond eet ges* (gras) *en der es re(g)en op handen, den hond stentk* (Z. HOND); *'t zal rainen: 't hondekot stentk* (Z. HONDEKOT); *'t zal rainen, de katte waschjt her ooren; - z'haakt; - z'et of ze bijt ges* (gras) (Z. KATTE); *'t zal rainen as de kave niet en trekt* (Z. KAVE); *de kelderslekke' kommen in de keuken, 't zal rainen* (Z. KELDERE); *ons hinnek es aan 't kerrekerren; - 't sal rainen* (Z. KERRE); *'t zal rainen, de koe burrelt; - de koe maakt bokkesprongen in de mees* (meersch); *- ze steekt her kodd'op en loopt wild in de mees* (Z. KOE); *'t za rainen, as de koekoek tijlek roept en er geen wolke' zijn* (Z. KOEKOEK); *as d'eende veel kwekken, zal 't rainen* (Z. KWEK); *de messenk stentk, 't zal rainen* (Z. MESSING); *as de pauw roept* (of *schreemt*) *zal 't rainen* (Z. PAUW); *'t zal rainen, 'k hoore de fabrieke' va' Ronse toeten* (Z. RONSE); *'t zal rainen as de rook van de schauwe nor binne slaat; of: nor beneen, of: in de grond* (Z. ROOK); *'t zal rainen, de rootputte stentk* (Z. ROOTEN); *'t zal rainen as de schope' sprengen* (of *spelen*) (Z. SCHAAP); *er zijn veel schip-trekkers, 't zal rainen* (Z. SCHIP); *'t zal rainen, de klokke va' Schoose klenkt zoo klaar* (Z. SCHOORSE); *'t zal rainen, de slekke' kruipe' erd' op de stert, ook: de slekke' kruipt mee*

- der huizeke rond (Z. SLEKKE); 't zal rainen, de spinnekoppel komt uit (Z. SPINNEKOPPELS); 't zal rainen – de sterre' rijzen (of vallen) (Z. STERRE); 't zal rainen: 't stof (of 't zand, of 't mul) vliegt omhoogje (Z. STOF); 't zal rainen as de stove (of de kave) niet en trekt (Z. STOVE); 't zal rainen, de teeke' kommen uit de grond (Z. TEEKE).
- blz. 958 kol. 1 i. v. **Rieskeren**, r. 2 lees: Zie op REESK- i.p.v. RIESK-.
- blz. 959 kol. 1 i. v. **Rijden**, toevoegen bij de samenstellingen: *rijhenkst*, m., eig. hengst waarop men rijdt; ook hengst die dekt; mol, die zijn voren dicht bij de grondoppervlakte maakt. Volksmeteorologie: 't zal donderen, as de rijhenkste' vroeten.
- blz. 962 kol. 1 in lassen: **Roekoekoele**, **roekoekoele**, tusschenw. Gegorgel van den kalkoen. Vanhier: *Roekoekoelen*, ww.
- blz. 963 kol. 1 i. v. **Rog**, toevoegen: niet vr.
- blz. 964 kol. 2 i. v. **Rom**, toevoegen: (niet vr. als Ndl. rum)
- blz. 973 kol. 2 i. v. **Ronse**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't zal rainen, 'k hoore de fabriek' va' Ronse toeten (aldus te Zegelsem).
- blz. 974 kol. 2 i. v. **Rook**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't zal rainen as de rook van de schauwe nor binne slaat; of: nor beneen, of: in de grond.
- blz. 975 kol. 1 i. v. **Rooten**, toevoegen r. 5 na rootputte: 't zal rainen, de rootputte stenkt.

S

- blz. 984 kol. 1 i. v. **Schaap**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't zal rainen as de schope' sprengen (of spelen).
- blz. 985 kol. 2 i. v. **Schamenkelen**, toevoegen na uitspraak: Dus zonder de epenthetische *r* van Ndl. *scharminkel*. Zie TE WINKEL. *Gramm. Fig. 291*.
- blz. 997 kol. 2 i. v. **Schip**, toevoegen bij *Schiptrekkere*: ook: klein zwart wolkje dat lager en sneller dan de hooger gelegen wolken drijft; Volksmeteorologie: *Er zijn veel schiptrekkers*. 't zal rainen (aldus te Nederzwaln).
- blz. 1001 kol. 1 i. v. **Schoorse**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't zal rainen, de klokke va' Schoose klenkt zoo klaar (Zegelsem).
- blz. 1016 kol. 1 i. v. **Slekke**, toevoegen: 't zal rainen: de slekke' kruipe' erd'

- op de stert. Ook: de slekke kruipt mee her huizeke rond.
- blz. 1025 kol. 2 i. v. **Smuik**, toevoegen: Volksmeteorologie: *As de smuik smorrens optrekt, zal 't goe were zijn: anderst – slecht were*.
- blz. 1041 kol. 1 i. v. **Spinnekoppele**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't zal rainen, de spinnekoppel komt uit.
- blz. 1041 kol. 1 inlassen: **Spinrok**, m. (niet o.) Invloed van *rok*.
- blz. 1053 kol. 2 i. v. **Sterre**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't zal rainen – de sterre' rijzen (of vallen); *as de sterren dikke staan – re(g)ene*.
- blz. 1055 kol. 1 i. v. **Stichele**, r. 13, na (soms *over zijn keten*) toevoegen: (soms *over nen tiechel*).
- blz. 1058 kol. 1 i. v. **Stof** toevoegen: Volksmeteorologie: 't zal rainen: 't stof (of 't zand, of 't mul) vliegt omhoogje.
- blz. 1059 kol. 1 i. v. **Stroop**, toevoegen: (niet vr.)
- blz. 1060 kol. 1 i. v. **Stout** (2de lemma), lees: (niet vr.) i.p.v. (niet o.); i. v. **Stove**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't zal rainen as de stove (of de kave) niet en trekt.
- blz. 1061 kol. 2 inlassen: *Streke*. vr. *Streek*.
- blz. 1063 kol. 2 i. v. **Stront**, toevoegen: van eenen gelukzak: *Ast hie ne stront oproopt, wordt 't 'n torte (taart) (Zegelsem)*.
- blz. 1066 kol. 1 i. v. **Studie**, toevoegen: Daarnaast STUUDZE en STUZE. *Den dokter dee 'n stuze op de mainst(ch)en die de krip haan (hadden)*.
- blz. 1067 kol. 2 inlassen: **Stuudze**, vr. Zie STUDIE.
- Stuze**, vr. Zie STUDIE.

T

- blz. 1075 kol. 2 i. v. **Teeke**, toevoegen: Volksmeteorologie: 't zal rainen, de teeke' kommen uit de grond.
- blz. 1093 kol. 1 i. v. **Thoope**, toevoegen r. 14, na *thoopegerolt: thoope schieten*. bedr.: *ge meugt die torve en de ro(g)ge thoope schieten*; onz.: *de melk schiet thoope*, stremt; *de wolke' schieten thoope*, 't zal donderen.
- blz. 1094 kol. 1 i. v. **Tiechele**, bij 1ste al. toevoegen: *Te Kestag (of te Nudag) zijn de datgie gelengd, binst da'nen hond over nen tiechel sprengt*. Vgl. STICHELE.
- blz. 1097 kol. 2 inlassen: **Toddere**, m.

- Mv. *todders*. Verkl. *todderke*; mv. -kes, -kies. Zie PATODDERE (met procope). Behoort tot de kindertaal.
- blz. 1101 kol. 1 i. v. **Toename**, lees: m. i.p.v. vr.
- blz. 1106 kol. 2 i. v. **Tooveren**, toevoegen r. 4, na *tooveres*: *tooveresse* 'maken de wend, as hie zoekt en schuifelt (of ze zitten in de wend).
- blz. 1109 kol. 2 i. v. **Trappanze**, aan het einde toevoegen: Te Tollembeek (Zuiden van Brab.): *Trappanze(n) jagen*.

U

- blz. 1124 kol. 1 i. v. **Uil**, toevoegen: Volksmeteorologie: *As den uil roept (of zucht) - schoo' were*.
- blz. 1127 kol. 2 i. v. **Uitdraaien**, na laatste woord toevoegen: 't zal op niet (niets) *uitdrouien*.
- blz. 1133 kol. 2 i. v. **Uitkomen**, toevoegen aan het einde: Volksmeteorologie: *ne goeën uitkommenden - veel graan in de schure*.
- blz. 1134 kol. 2 i. v. **Uitloopen**, bij 1ste al. toevoegen: *Uitloopen* (van boomen), uitbotten. *As 't dondert eer dat de boomen uitgeloopen zijn - 'n dier boterjaar*.
- blz. 1141 kol. 2 i. v. **Uitspreken**, einde 1ste alinea toevoegen: *Z'en zijn t'Zegelsem nog nie uitgesproken over d'inhalinge van den nuë pastere*.
- blz. 1149 kol. 1 i. v. **Ure**, voor vr. „, altijd" toevoegen, dus: *Ure*, altijd vr.

V

- blz. 1178 kol. 1 inlassen: **Verniet**, **verniet**, bw. Fr. *gratuitement*. *Wa kost datte? vijf frank! 't Es verniet*.
- blz. 1184 kol. 1 i. v. **Verstijven**, r. 3, na *verstijven* toevoegen: st. ww. *Ze versteef van de kauwe*. 'k *Bè versteve van de kauwe*. In de Wdb. zwak.
- blz. 1185 kol. 1 inlassen: **Verteer**, o. Vertering. *Groot verteer maken*.

- blz. 1187 kol. 1 inlassen: **Vervoeren**, ww. Z. Wdb. Afl. *Vervoer*, m. (niet o.)
- blz. 1188 kol. 1 i. v. **Verwarmen**, na r. 1 toevoegen: *Verwormde kaffie*; niet: *gewormde kaffie*.
- blz. 1192 kol. 2 i. v. **Veur**, toevoegen: *Veur niet*, Fr. *gratuitement* > *verniet* > *vørniet*.
- blz. 1215 kol. 2 inlassen: **Vrekke**, vr. (grammaticaal). Z. VREK.

W

- blz. 1221 kol. 1 i. v. **Waaien**, na r. 2, toevoegen: Volksmeteorologie: 't *Zal wouien as d'auw katte' spelen en zot zijn*.
- blz. 1222 kol. 1 i. v. **Wafel**, lees: vr. i.p.v. m.
- blz. 1223 kol. 2 i. v. **Wale**, r. 4, na *Walen* toevoegen: doch vgl. ook *Grieken* in mijn *Topon. v. d. Rein*.
- blz. 1237 kol. 1 i. v. **Were** (1ste lemma), na 1ste alinea toevoegen: Volksmeteorologie: *De bieë komme' zeere nor huis - re(g)ene, ze blijve' weeg - schoo' were!* (Z. BIE); *as de botvenk en de meeze veel roepen: tfenk tfenk - schoo' were* (Z. BOTVINKE); *dauw smorrens - schoo' were: geenene dauw - re(g)ene!* (Z. DAUW); *as den hanc krouit op zijnen nest, toons blijft 't were gelijk het es!* (Z. HANE); *laf were veurspelt ongeweerte* (Z. LAF); *as de smuik smorrens optrekt, zal't goe were zijn, anderst - slicht were* (Z. SMUIK); *as den uil roept (of zucht) - schoo' were* (Z. UIL);
- blz. 1243 kol. 2 i. v. **Wijf**, r. 1, na Mv. -ven, toevoegen: -s (echtgenooten).
- blz. 1243 kol. 2 i. v. **Wijn**, lees: m. i.p.v. o.

Z

- blz. 1275 kol. 2 i. v. **Zuip**, na m. toevoegen: (niet vr.).

Persoonsnamen

- blz. 1300 kol. 1 i. v. **Jodocus**, **Judocus** toevoegen: Doch *Judocus* en *Justus* zijn namen van verscheidene en ver-

schillende heiligen (Z. Rosweyde, enz.). *Dzoos* kan ook tot *Josephus* gebracht worden. Is. T.

XII

Klank- en Vormleer

Klankleer

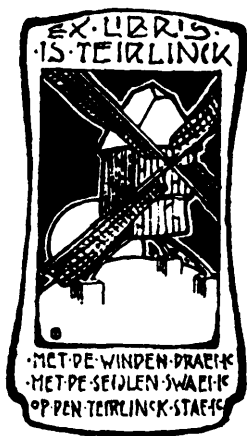
blz. 61 kol. 2**, na r. 12, toevoegen: *ən*
weeze, en na r. 17: *ən schavujtə*
blz. 71 kol. 2 r. 4, na enz.; toevoegen:
– in den onv. verl. tijd van deze zwak-

ke ww.: *mijtəgə, bənijtəgə, wijtəgə*;
blz. 78 kol. 2 214*, toevoegen: *flam-*
beeu.

Vormleer

blz. 136 kol. 2 voetnoot 1, na *-n* toevoe-
gen: *daamen, tanten*.
blz. 146 kol. 2, tussen vr. *kontə* en m.
lāp inlassen: m. *kōp*: *luizəkōp* en tus-
sen m. *pot* en m. *stert*: m. *schoot,lə*:
vraachschoot,lə

blz. 195 kol. 2 r. 2, na blz. 133 toevoe-
gen: Doch vgl. STOETT, *Synt.* p. 51,
Aanm. 1 (op 142): Hierzoo!

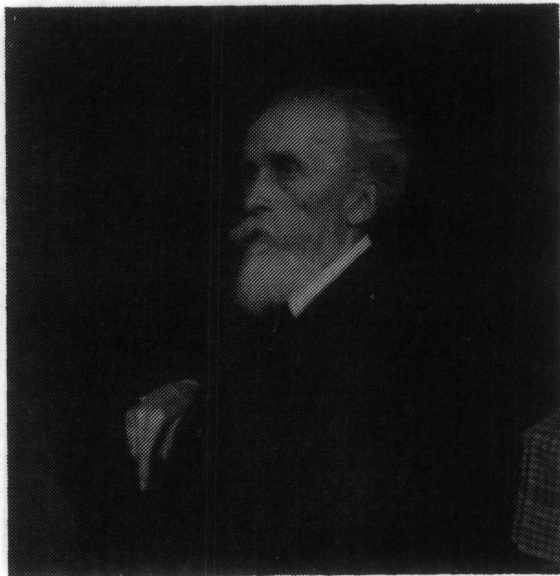

EX LIBRIS
IS TEIRLINCK

MET DE WINDEN PRAEIK
MET DE SEIDLEN SWAEIK
OP PEN TEIRLINCK STAEC

SISO *di 844
UDC 82-84 : 800.873 (493.4) (1-12)

Isidoor Teirlinck
(Zegelsem 1851 - Brussel 1934)

Deze herdruk is een *facsimile* van het oorspronkelijk door de Koninklijke Vlaamse Academie in 4 delen uitgegeven werk. De eerste aflevering van het eerste deel verscheen in 1908. Door omstandigheden kon het 4e deel pas in 1924 het licht zien.

Doch niet alleen de sterk gespreide data van uitgave waren voor de Academie uitzonderlijk, vooral spijtig was de gebrekkige uitvoering van de zetspiegel. Voor de huidige herdruk werden dan ook kosten noch moeite gespaard om, met alle thans beschikbare middelen, een tekst te produceren die steeds vlot leesbaar en esthetisch verantwoord wil zijn.

De nummering van het eigenlijke *Idioticon* werd bij deze heruitgave *doorlopend* gemaakt.

Februari 1986